

Turvallisuuspäällikön vetoomus: Häiriköt kuriin

Jyväskylän Suurajoissa on vuosi vuoden jälkeen jouduttu toteamaan yksi ja sama asia: taas mennään kovempaa kuin edellisellä kerralla.

Tämä vuosi ei tee poikkeusta. Jo Humalämäen keskiviikkoinen testipätkä todisti, että ralliohjusten liike on entistä joutuisampaa, suorastaan rakettimaista.

Ajojen turvallisuuspäällikkö Erkki Savolainen tarkastelee tilannetta huolestuneena. Hänen jakkaraltaan tiirailtuna nopeuksien mukanaantuma riski alkaa kohota turhan korkealle.

"Pian kai on katselijan treenattava jo ennen tapahtumaa niskalihaksiaan, että pystyy kääntämään päänsä riittävän nopeasti nähdäkseen ohi vilah-tavan auton."

Enemmän kuin taitavien kuljettajien osuus Savolaista arveluttaa nimen omaan katsojien rooli. Turvallisuuspäällikkö pistäytyi keskiviikkoiltana Humalämessä koki kirjaimellisesti ilmaistuna kouriintuntuvasti ajoneuvon ikävät piirteet.

"Siellä oli pari viinan vahvistamaa 'jappista', joita järjestysmiehet eivät saaneet virittelyn köyden oikealle puolelle. Marsin apuun ja lopulta saimme satakiloisen häirikönkin sallitulle katselupaikalle. Menetyspuolelle voidaan kirjata talutuksen aikana repeytynt päitä."

Savolaiselle kokemus oli pienimuotoinen järkytys: "Mielessä vilahdi jo, että olisiko parempi ottaa tästä hommasta loppu-tili..."

Yli 500 000 katselijaa?

Nyt turvallisuuspäällikkö kuuluttaa esiin ennen kaikkea yleisön joukkojen: "Ralliväki on siistiytynyt. Suurin osa kansasta saapuu EK:n varrelle asiallisissa kunnossa."

"Mutta kun ei tarvita kuin yksi onneton häirikkö. Hänen jääripäisyytensä takia saatetaan peruuttaa koko erikoiskoe."

Savolainen lupaa, että niin hän kuin ratamestari Pentti Huismankin kiinnittävät asi-

Parivaljakko Markku Alen ja Lancia ampuu Suurajoränniin entistä vauhdikkaammin.

aan tavallista enemmän huomiota. Rikkomuksiin tartutaan heti ja voimakkaalla otteella.

"Paras valvoja on kuitenkin suuri yleisö. Jos alkoholihöyryisiä uskalikkoja näkyy, niin vetoankin muihin katsojiin että he porukkahengen turvin siirtäisivät nämä turvallisemmille alueille."

"Näin itse asiasta kiinnostuneet eivät joudu kärsimään muutaman henkilön törmä-

lyistä." Savolainen toteaa, että Suurajoreille on odotettavissa enää näytöksen vaellus: "Uskoi-sin, että puolen miljoonan kat-selijan raja ainakin aurinkoisella ilmalla rikkoutuu."

"Järjestysmiehiä on yhteen-sä noin 5 000, mutta hekään eivät kaikkea ehdi näkemään. Apu on aina paikallaan."

Katselualueille viritettävä köyhtä Savolainen pitää oleelli-

sena rajana: "Paikat on tarkaan katsottu niin, että köyden oikealla puolella voi rallihir-mujen edesottamuksia seurata turvallisesti mielin."

Alenkin muistuttaa

Ajajien puolesta tilannetta valottaa Markku Alen, joka tietää mihin suuntaan tekninen

kehitys on autoja vienyt: "Lu-jaa mennään. Taas nopeammin kuin viimeksi."

"Meidän Lanciassamme on 15 hevosvoimaa enemmän kuin vuosi sitten, moottoria on rustattu uuteen uskoon - ja vauhti on toinen kuin edellisessä Suurajoissa."

"Jyskälä kuuluu ehdottomasti parhaiten hoidettujen MM-rallien kastiin. Täällä pa-neudutaan turvallisuuden ke-

hittämiseen kiitettävän tois-saan."

"Myös yleisön käyttäytymi-nen on keskivertaista parempaa. Kuitenkin itseään rohkei-na pitäviä töppöilijöitä riittää tännekin. Toivon hartaasti, että yleisön keskuuteen syntyi-si kunnon joukkokuri."

"Jos joku lipsuu, niin muut voivat puuttua reilusti asiaan." "Näin kaikki saavat seurata nautittavaa ja turvallista kil-pailua."

Viihtyisikö Michèle Mouton Tampereel-la?

Muuttoko mielessä?

Suurajat Tampereelle!

Torstaina ponnahti vanha asia jälleen kerran julkisuuteen. Kilpailujen markkinointi-johtaja Reino Pättiniemi näet innostui lausumaan, että suunnittelutyötä Jyväskylästä muo-ton varalle tehdään kaiken aikaa.

Pättiniemen mielestä Suurajojen kaltaisen tapahtuman kannattaa tutustua jokaiseen vaihtoehtoon: "Olen monessa eri yhteydessä joutunut asian kanssa tekemisiin. Lähinnä Tampere ja Lahti ovat ilmaiseet kiinnostuksensa."

Itse Lahdessa asustava Pättiniemi muistuttaa, että Jyväskylä on varsinkin majoitus-kapasiteetillaan varsin rajallinen: "Muualla voisi tässä suhteessa olla helpompaa."

Pättiniemi ymmärtää hyvin, että kilpailujen juuret ovat Keski-Suomessa: "Tiedän, että tällainen väki ei omastaan

helposti luovu. Haluan kuitenkin virittää keskustelua. Käiki mahdollisuudet on tutkittava."

Tyrmäävä Partanen

Kilpailujen johtaja Pekka Partanen ei ole markkinointi-johtajan kanssa lainkaan samoilla linjoilla: "Täysin tyh-don ajatus. Niin kauan kuin Suurajoja Suomessa järjestään on keskuspaikka Jyväskylä."

"Autot lähtevät täältä, eli on täällä - ja sillä selvä."

Sen verran Partanen suostantamaan periksi, että res-saattaa hänen mukaansa vuta jatkossa uusia kaupunki-ja: "Täysin mahdollista, että esimerkiksi Tampere järjestetään joku vuosi kokomatauko."

"Mutta että keskuspaikka. Ei koskaan."

Kaikki valmista vauhtiin

Jyväskylän jäähalli täyttyi torstaina kiillelevistä autoista ja hieman väsähtäneen tuntuisista ajajista. Tuhannet harjoituskilometrit olivat lyöneet leimansa.

Kyseinen tapahtuma oli Suurajojen katsastustilaisuus, jossa kilpailuun osallistuvat autot tarkastettiin viimeisen kerran ennen lähtöä.

Kuva katsastustilaisuudesta muodostuu helposti hieman kaootiseksi. Joukko kilpailuun osallistuvia autoja tulee halliin. Autot tekevät hallissa kierroksen ajajien ja apujoukkojen työntäminä, jonka jälkeen ne viedään hallista.

Katsastuspäällikkö Mauri Hyvönen myöntää, että kuva tilaisuudesta saattaa asiana vihkitymättömälle jäädä helposti hieman epäselväksi.

Katsastuksen ensimmäisenä vaiheena on järjestäjien mainok-sien kiinnittäminen auton

kyliin. Tämä operaatio suori-tetaan pieniä poikkeuksia lu-kkuunottamatta jokaiselle autol-le.

"Kilpailijat ovat velvollisia ottamaan autoihinsa järjestä-jien mainokset tai maksamaan korvauksen, jolloin mainoksia ei tarvitse ottaa. Maksulinjat ovat lähinnä suurimmat tallit kuten Audi!"

Henkilöllisyys varmistetaan

Mainosten kiinnittämisen jälkeen kilpailijat joutuvat täyttämään niin sanotun tun-nistuskortin, jossa mainitaan kummankin kilpailijan henkilöllisyys. Tämän jälkeen ei kul-jettajia voi vaihtaa.

Kilpailijoiden tunnistamisen yhteydessä tarkastetaan, että auto todellakin on se, joka on kilpailuun ilmoitettu.

Katsastuksen viimeisessä ja tärkeimmässä vaiheessa tarkastetaan, että auto täyttää ne turvallisuusnormit, jotka MM-

ralleja varten on asetettu. Eri-tyisesti kiinnitetään huomiota penkkeihin, turvavöihin, sammuttimeen, jonka tulee olla riittävästi suuri sekä varoituskolmion olemassaoloon.

Hyvönen kertoo, että ajajat pyrkivät yllättävän usein tinkimään omasta turvallisuudesta, etenkin kun on kysymys yksityisistä kuljettajista. Suuret tallit pitävät sen sijaan huolen, ettei tässä suhteessa tule huomauttamista.

Osa autoista joutuu myös punnitukseen. Hyvönen mainitsee perusteena olevan lähinnä katsastusmiesten "mielenkiinnon", joka vaihtelee autosta riippuen.

Katsastuksen viimeinen vaihe on sylinteriryhmien merkitseminen, jonka jälkeen autoon ei saa tehdä muutoksia.

Korjauskehoituksia annetaan Hyvönen mukaan harvoin, suurten tallien autoille tuskin koskaan. Se miten epäkohtaan suhtaudutaan, riippuu vian laadusta.

"Pienten vikojen osalta riit-

Ari Vatasen ympärillä riitti hyörinää.

Björn Waldegårdia (kesk.) kiinnosti mainosten asettelu.

tää, kun antaa tarkistuttaa auton ennen lähtöä. Suurempien kyseessä ollen täytyy auto tuoda katsastuspaikalle takaisin". Hyvönen selittää.

Torstain katsastuksen lisäksi järjestetään kilpailun aikana erinäinen määrä reittikatsastuksia. Tuolloin tarkastellaan autojen kelpoisuutta tieliikenteeseen.

Raukeat ajajat

Silmiinpistävä seikka katsastustilaisuudessa oli ajajien väsyneisyys. Lähes jokaisella oli takana parin viikon harjoittelujakso Suuri osa viime päivien harjoittelusta on tapahtunut yöllä.

Lanciaa ajava Henri Toivonen kertoi harjoitelleensa lähes yötä päivää. Väsymys paistoi kasvoilta. Vastapainona ajo-harjoittelulle Henri kertoi pelanneensa tennistä.

Epäilemättä eniten mielenkiintoa osakseen tilaisuudesta sai Ari Vatanen, jota pidetään varteenotettavana voittajajohdokkaana. Arin mukaan uuden Peugeotin valittuna on melvodon lisäksi uusi teknologia. Auton rakenteissa on käytetty uusia, kevyempiä ja kestävämpää materiaaleja.

Lyhyemmän auton on saanut alleen myös viime vuodelta voittaja Hannu Mikkola. Uusi Quattro on paitsi lyhyempi, myös noin 150 hevosvoimaa tehokkaampi kuin "pitkä malli", jollaisella ajaa Mikkolan tallin toveri Stig Bolmqvist. Lyhyellä Audilla ajaa myös ranskalainen Michèle Mouton.

"Suurin ero on se, että auto reagoi nopeammin". Hannu analysoi. "Auton on ajettava entistä enemmän."

Keskiviikkona ajettava testipätkästä Mikkola paljasti, ettei aivan kaikki ollut pelissä. Väärä kiristämiseen on.